

Jékabaara

"ni jékafò ye daamu ye,
jékabaara nyogòn daamu tè."

nimòrò 17 - san 1987n mè kalo - a sòngò : dòròmè 20

Ntogonaso numuw bè ka cikè minènw dilan

Min bè sòrò nimòrò in kònò, o filè nin ye :

nyè 2	Forobatònba ka kòngèrè balalen filanan
nyè 3	Tiga sènè baarada kunnafoni : nyò ni kaba sannifeere
soza : suman kelen, fana caman
nyè 4	Kòéri sènè baarada kunnafoni : kalan kèra Sirakele
nyè 5 ani 6	Cikè dònniya : numuw bè cikè minènw kuraw dilan
nyè 6	Duguw kumakan : ka bò Sanfinya
nyè 7	Jantoyèrèla kòrò ko ka nyi : denmisènw ka boloci
nyè 8	Tulon tè sèbè sa : mun ye bolo kè da ka jòn ye ?

forobatònba ka kòngèrè balalen filan:

Min ka kan ni jòyòrò min ye, o ka di o ma.

Jèkabaara 5nan ni 6nan kònò, kunñafoni dira forobatònba nyémögò jamakulu (faso kònsèyi) ka tònsigi 4nan kan. Ó tònsigi de sen fè, yamaruya dira Zenerali Musa Tarawele ma a ka kulu dò sigi sen kan, min bëe jamana haminanko jònjònw lajè ka bénkan dilan jamana taa bolo bëe lajèlen na, jamana den bëe lajèlen bëe dinyè ni min matarafali ye.

Kòngèrè balalen 2nan in sigira 1987 san kalo sabanan tile 28 f'a tile 31, k'o baara kèlen sègèsègè, k'a yamaruya tòn kònò.

Jamana kuntigi ye kòròfò minnu kè kòngèrè dayèlèn tuma n'a datugu tuma na, o la kunbaba dòw filè nin ye :

bana min bëe jamana na, a si dònna

Jamana kuntigi ko ale y'a kòlòsi ko foroba baaradaw nagasili bòra nyémögòw yèrè de kèwalew la, bawo olu de fòlò ka kan ka sariyaw bato, ka foroba fèn lakana.

A ko politiki nyémögòya dira minnu ma, olu ma se ka jama jigi fa. Jama min y'u sugandi, u ma se k'o haminankow faamu, ka fèerè nyini u la.

An bëe y'a dòn, surafèn minè cayara, ani mögòlawoloma : politiki nyémögòw ni baara nyémögòw tè dò wèrè makaran u jufa da kò ; mögò wèrè tè jòyòrò sòrò u balimaw n'u teriw kò.

**min ka kan ni jòyòrò min ye,
o ka di o ma**

bana fura fana dantigèra

Forobatònba nyémögò ko kulu min sigira nafolo yurugulenw sègèsègèli ni surafèn minè kèlèli kanma, tònden bëe ka kan k'o dèmè a ka baara la. Nka, nyèngoya kana ye a baara la, ta-juru-sara kana ye a la.

A ko fanga kèlen bëe ka fèerèw tigè yaasa baarakèlaw ka sara ka di a tuma na. O fèerèw tè dò wèrè ye nisòngò ni wusuru kanini kò, ani ka tilennenya sinsi foroba nafolo baara la. A tè nyè fo hakiliw ka yèlèma, baarakèlaw ka basigi u ka baara yòròw la, baara ka kè ni timinandiya ye.

Jamana kuntigi y'a jira fana ko tòn nyémögò caman b'a ka nyémögòya kè jagokun ye, ka tòn nyini a la. Ko foroba baaradaw nyémögò caman fana b'o cogo la. A ko o nyémögò masinaw bëe jama tonyò, olu de b'a to jama bëe tigè fanga la.

Tinyè don, tònden ka kan ka jòyòrò min fa, o ka kan ka jira a la. Nka a ka kan ni min ye fana, o ka kan ka kè a ye.

**a tè bën mögò ka sigi jama kun na,
jama ma dinyè ni min ye**

bénkan bëe kè tònden bëe sinsibere ye

Mögò 17 sugandira, minnu bëna forobatònba nyémögò fòlò dèmè ka bénkan in waleya, ka nyémögò kuraw sigi tòn nyèkun bëe la.

Jamana kuntigi ko kòngèrè in kèra sababu ye, bëe k'a faamu ko forobatònba bëe min nyini sisan, o ye nyémögò tilennen de ye, minnu bëe se k'u jòyòrò fa a nyè ma.

A ko kòngèrè in kèra sababu ye bëe k'a faamu ko nafa sòrò jiidili ni hadamadenya sabatili ka kan ka kè bëe haminankow la gèlènman ye.

A ko sanga ni waati bëe, bénkan in ka kan ka kè tònden bëe sinsibere ye i ka kèwale bëe la.

**gèlèya min bë Mali kònò sisan,
fura si t'a la fo jogo juguya kèlèli,
nafolo yurugulaw ni
surafèn minènaw nyangili**

nyò ni kaba sannifeere

Kalo 3nan tile 16 san 1987, bènkan kèra nyò ni kaba sannifeere la, tiga ni suman sènè baarada (ODIPAC) ni Mali jiginèba (OPAM) cè. A tigè danma danma filè nin ye :

1. ODIPAC ka kan ka nyò tòni 3500 lase OPAM ka Kòlòkani ni Kati mangasaw na, ka kaba tòni 500 lase u ka Kita mangasa na.
2. ODIPAC y'a kan di ko suman ninnu bë saniya, nyaman-nyaman si tè ye a la, i ko Mali sariya y'a jirà cogo min.
3. OPAM de bë bòrè bée bò, a bée kura. Ni suman kèra bòrè kòrò kònò, hali n'a ma tinyè, OPAM tè sòn a la.
4. OPAM bë sumanw pese ODIPAC ka mògò yamaruyalen nyè na.
5. ODIPAC ye lahidu ta ko a bë tòni 1000 lase OPAM ma kalo fila kònò (k'a ta bènkan kè don na : 16/3/1987).
6. Bènkan kèra sòngò min kan, o ye dòròmè 12351, suman tòni kelen.

Suman bèna bò yòrò minnu na, o filè :

kaba : ka bò Kita mara la : tòni 500

nyò : ka bò Kayi mara la : tòni 280

ka bò Kita mara la : tòni 2700

ka bò Kòlòkani mara la : tòni 520

ODIPAC mumè nyèsigi : tòni 4000

Suman sòngò : dòròmè 49 404 000

Opam bë bòrè min di : bòrè 40 000

soza : suman kelen, fana caman

Soza ni suman caman man kan. A bë kè to ni basi ye, a bë kè njomi ni seri ni nònò ye, a bë kè sunbala fana ye. An k'a dòw dilan cogo filè :

soza basi

1. ka soza tòmò, ka tinyènenw ni nyaman-nyaman bée bò a la,
2. ka ji ni farin-wulilan wuli (ji litiri kelen o kelen, farin-wulilan tiga fara nyè kelen),
3. ka soza yèlèma daga wulilen na (soza garamu 100 bérèma ji ye litiri 1 ye), k'a to ka tobi miniti 5,
4. k'o ji fòlò bòn, ka soza còngò ji wèrè la k'a fara bunanki ka bò a la,
5. ka kisè in tile kelen ja, ka sòrô k'a mugu bò,
6. k'a kè basi ye, nyò mugu dilan cogo la.

soza nònò

Soza galama nyè kelen o kelen, ji galama nyè 4 :

1. ka soza tòmò, k'a ko,
2. k'a daji su fila (a kana dësè waati 24 na),
3. k'a tereke n'i tègè ye k'a fara bò a la,
4. k'a si wugu la, wali k'a baron,
5. ka sèngèrèn in ni ji sèbè lamaga kasiròli kònò,
6. k'a sigi ta kan, ka to k'a lamaga fo a ka wuli ka kanga tigè,
7. ka nònò sènsè bagi jèlen na, wali tèmè nyè misèn (nyaga min bë to, o bë se ka kè na na).

Nònò in bë se ka tile kelen kè, n'a bë yòrò sumanen na. A ni misi nònò nafa bée ye kelen

ye. A ka di denmisènw ye, a ka nyi banabagatò ma, ani mògò min wuli tanga don bana na.

soza sunbala

A bë daminè basi dilan cogo la, fo ka taa se dakun 4nan ma. O kò fè :

5. ka kisè in tobi waati 4 fo 5 nyògòn, fo k'a magaya ; n'a ji bë ja, i bë dò kè a la,
6. k'a sèbè yèrèkè finyè na, fo a ka suma,
7. k'a kè segi kònò, a ka kumu tile 2,
8. k'a yèrèkè tile la, a ka ja,
9. k'a kè daga jaian na k'a jirantò lamaga,
9. k'a mugu bò.

A bë kè sunbala nyumanba ye, min nafa ka bon farikolo ma fana.

koori sènè baarada kunnafoni

Kalan kèra Sirakele balikukalan taa bolo kan

Sirakele ye dugu ye, min ni Kucala cè ye kilomètèrè 15 nyögòn ye. Sènèkèlaw ka nyétaa nyinini siratigè la, kòorisènè baarada ye Sirakele kalanso bayèlèma : sisan, kòori sènè baarada mògòw de bè kalan yen, minnu nyèsinnen bè sènèkèlaw dèmèni ma, i n'a fò cikèlakòlidèn, balikukalan kuntigiw ni misi dögötòròw.

Kalan fila kèra yen kosa in na balikukalan taa bolo kan Kucala mara kònò.

kalan fòlò

Kalan cogo kura in daminèna feburuye kalo tile 16, ka taa a bila a tile 25 la san 1987.

Mògò 12 de tun bè yen : zéri kuntigi 8, zafu kuntigi 2, ani misi dögötòrò 2, ka bò Bila, Npesoba, Zebala, Yoròsò.

Karamògò naani ye nyögòn falen falen :

- **Mamadu Yusufu Sise** (karamògoso nyémögò). Ale ka kalansen tun ye : balikukalan tariki Mali kònò ani Kucala mara kònò ; kalanden jolenw ka kalan kun n'a kè cogo ; ani sisan gafew kalan cogo kalanso kònò dugu karamògò fè.

- **Siyaka Jera** (karamògoso nyémögò dankan filanan). Ale ka kalansen tun ye : ka fòlò kalan cogo ni sisan kalan cogo sanga nyögòn ma, yèlèma min kèra, sababu min nana n'o yèlèmaw ye ; ani bamanankan kolosigi (o hukumu kònò, an ye sèbèn dò bayèlèma bamanankan na, sèbèn min bè nògò don kan, n'o sèbènna tubabukan na Amadu Sò fè).

- **Dawuda Sangare** (nyònchina zafu kuntigi). Ale ka kalansen tun ye kalanjè ni sèbènni ani jate kalan cogo kura kan. A ye

bamanankan kolosigi sariya dòw fana nyèfò.

- **Danyèll Kulubali** (duguko-lo nòn baarada karamògò). Ale ka kalansen tun ye ka dugukolo nòn nyèfò ni jaw ye ; o y'a jira ko jaw bè se ka kè baarakè minèn ye karamògò bolo, yaasa mògò ka kuma fòtaw faamuya joona, k'u hakili jakabò, u yèrè ka ko kètaw dantigè ani k'u waleya u yèrè ma (ja jira ninnu waleyara dugu fila kònò, n'o ye Sinyè ni Baranba ye).

kalan filanan

Kalan filanan kèra k'a ta marisi kalo tile 2 la, fo ka taa a bila a tile 12 la, san 1987.

Zéri kuntigi 9, balikukalan kuntigi 3 ani misi dögötòrò 3 ye nyögòn kumbèn Sirakele, ka bò Npesoba, Bila, Molobala, Zebala, Yoròsò ani Kucala mara la.

Kalan daminèna ni bamanankan signiden ni jateden kalanni ye, ani bamanankan kolosigi, ka taa se jaw jirali ma, minnu tun ye kungoda lakanani, dugukolo sogolon n'a nòn cogo kan finyè ni ji fè.

O jaw jirala dugu fila kònò (Pala ni Zanjèla). Fèerè caman tigèla o jaw jira hukumu

kònò : nògò dilan, jiri turú, ani daliluya wèrè minnu bè dugukolo nòn bali.

kalan ninnu nafa

Miiriya min nana ni nin kalan keli ye, o ye k'an ka hakilinaw kè kelen ye, walasa ka sòsòli bò an ni nyögòn cè baarada la.

Kalan ninnu kèra sababu ye ka hakili caman d'an ma, min bèna an ka baara nògòya. Bawo, kalan sen fè, zéri kuntigiw, balikukalan kuntigiw ni misi dögötòròw ye nyögòn dòn, ka hakili kura di nyögòn ma baara taa bolo nyuman kan.

Zéri kuntigiw ni misi dögötòròw lafaamuyara balikukalan na, cogo min u na se ka zafu kuntigiw dèmè kalan kòlòsili la ani ka kalanden jolenw kalan ; zafu kuntigiw ni misi dögötòròw ladònniyara sènèkè cogo nyuman na, i n'a fò nògò don ni dugukolo nòn.

An bée y'a dòn ko mògò ninnu ka baara bè nyögòn dafa, sabu sènètè se ka kè bi bagan ladon ni kalan kò. O de y'a to, kalan ninnu diyara kalanden bée ye. U y'a nyini waati o waati segin ka kè nin kalan nyögòn kan, ka jèkabaara sinsi kòori lakòlidèn ni balikukalan kuntigiw ni misi dögötòròw ni nyögòn cè.

numuw b'u fara nyògòn kan ka cikèminèn kuraw dilan

San 1985 ni san 1986 kònò, CMDT numu kalannenw y'u fara nyògòn kan ka daba dakelen 1000 ani daba ñana 1500 dilan. O sen fè, numuw ka tòn ye daba dakelen suguya min dilan, o tògò ye "sandi filanan", n'o tun delila ka baara kè malo sènè yòròw la Ofisi kònò.

Nyinan, numuw ka tòn ye ñaniya siri ka cikèminèn caman dilan, i n'a fò daba dakelen, daba ñana ni dannikèlan.

sandi sabanan

Daba dakelen min bè dilan nyinan numuw ka tòn fè, o ye sari kura ye, n'o tògò ko "sandi sabanan". O sandi sabanan in ka fègèn ni sandi filanan ye bawo a girinya tè tèmè kilo 32 kan. N'o tè, a ni filanan in dilan cogò ye kelen ye : a sen bòlò suturalen don ni nègèburu ye, min b'a kisi sili ma ; a da n'a lèfè ye nègè minnen ye.

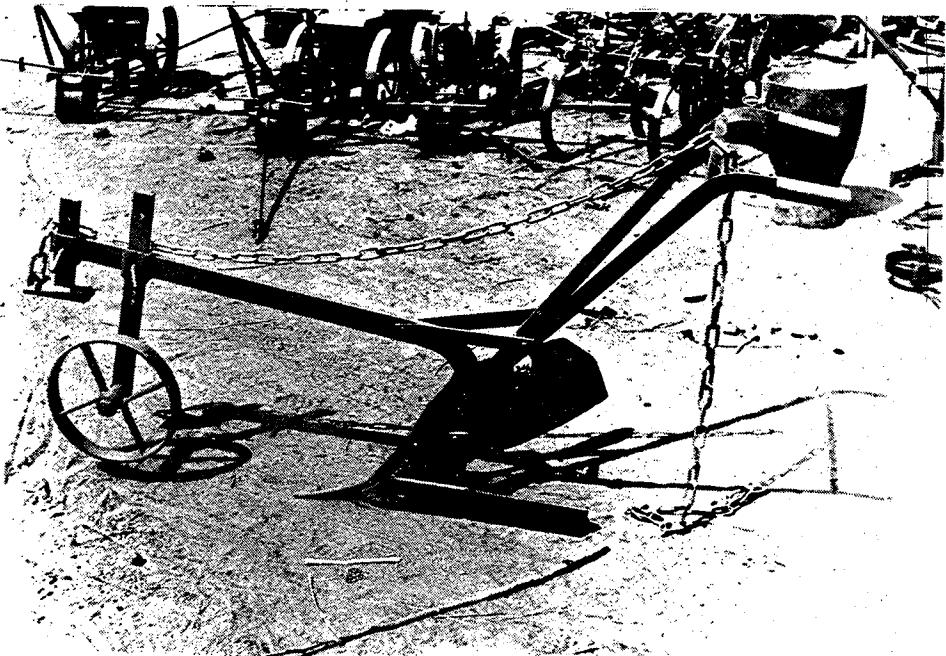
Yèlèma kura donna sandi sabanan in na, n'o filè nin ye : eregilelilan jòlen ni eregilelilan dalen jèra nègè kelen na, n'a sogolonnen bè bakolo kunna, walasa jòlòkò ka se ka don eregilelilan na. O la, eregileli bè nògòya.

Sandi sabanan sòngò ni dabafin sòngò bée ka kan, n'o ye dòròmè 7000 ye.

Numuw hakili b'a la ko sari kura nin bèna sènèkèlaw nimisi wasa.

dabagana

Dabagana fana bè dilan, k'a kè suguya saba ye : dugu jalan

sandi sabanan filè nin ye

cilan, shyènnikèlan ani judon-nikèlan.

Bulukuli kèlan bè feere a dan ma. Bawò a kòlòsira ko mógo caman tè bulukuli kè ni dabagana ye, k'a sababu kè a girinya ye. O la, dabagana bè kè minèn ye, min bennèn bè foro

labèn baara dòw ma, i n'a fò dugu jalan ci ni dugu ci, ani foro ladon baara dòw, i n'a fò shyènni ni judonni.

O dabagana ninnu bèna feere dòròmè 9022 ; nka ni bulukuli kèlan b'a la, a bè kè dòròmè 10800 ye.

dannikèlan

Numuw bèna dannikèlanw fana dilan, minnu bèna feere dòròmè 1045.

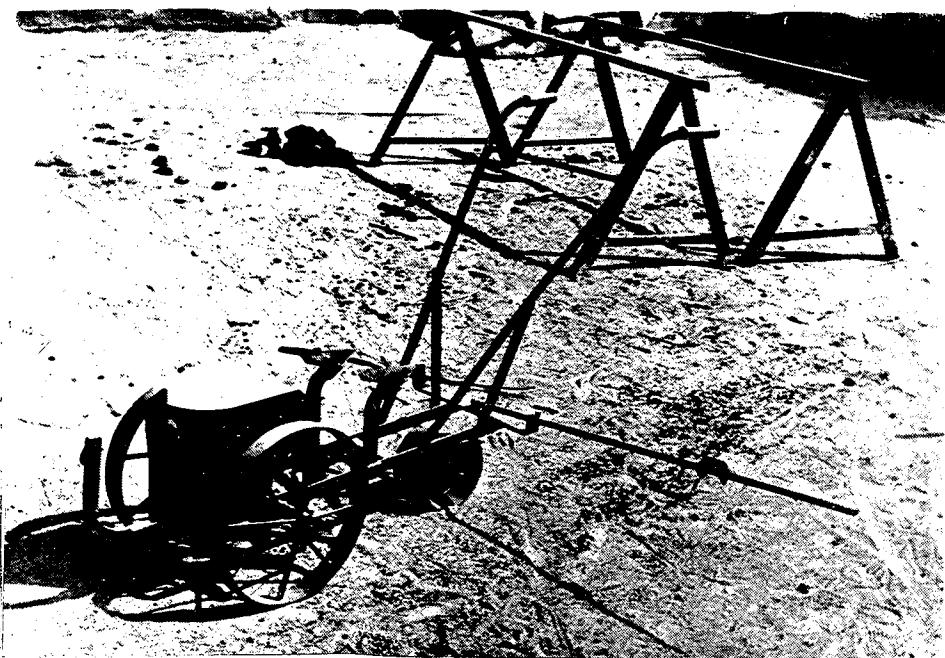
Nin dannikèlanw nafama yòrò ye u piyònw-de ye : u piyònw ye nègè ye, k'a sòrò kòròlenw taw tun ye mana ye. O b'a to, dannikèlan ninnu bèna si sòrò ka tèmè kòròlenw kan.

minèn ninnu dilanni

Nin minènw dilanni nögòya bòra Olandi jamana ka dèmè sababu la.

Olandikaw ye nègè di Mali ma, min bèna kè sababu ye ka dabanya 5000, dannikèlan 5500 ani daba dakelen 2500 dilan.

O la, dabanya 800, dannikèlan 1000 ni daba dakelen 300 bèna dilan ODIPAC numuw fè, Kayi, Kòlòkani ani Kita maraw la.

dannikèlan kura filè nin ye

A tò dilanni bè kòorisènè baarada kafo duuru numuw bolo : Buguni, Fana, Kucala, San ani Sikaso. O kafo duuru ninnu kònò, minèn dilan yòrò

14 sigira sen kan numu kalan-nen minèntigiw ka fandaw la.

Minèn dilannen ninnu feereli bèna se ka daminè san 1987 la.

duguw kumakan

ka bò Sanfinya

Sanfinya ye cikè dugu ye, min bè Sagabari kubeda mara kònò. A ni Sagabari cè ye kilomètèrè 17 ye.

Mògò 633 bè Sanfinya (muso 340, cè 293). Baarakèla ye mògò 470 ye (muso 249, cè 221). Dabada 74 b'a kònò, cikè minèn bè dabada 10 kònò, kalanden jolen mògò 31 bè yan.

Sanfinya ye dugu kòròba ye. An ka mògòkòròbaw bòra Wakanu Nara. Dugu sigi bè taa san 188 la. A dugutigi fòlò ye Kaniba Tumani Kangama ye. Min bè dugu kun na bi, o ye Nbamakan Nyariga Kangama ye ; a san 11 de filè nin ye dugu kun na.

A bè san saba bò bi, arajo

bè a fòla ko duguw ka bèn, ka fara nyögòn kan, bawo fosi tè jèkabaara bò. O sababu la, an ye dugu yiriwa tòn sigi sen kan san 1986.

Dugu yiriwa tòn ka san walew filè :

An ka wale fòlò nyèsinna kalanso 2 jòli ma : cèw ka kalanso ani musow ka kalanso.

An ye taari 65 sènè : tiga taari 18, kaba taari 37 ani nyò taari 10.

Juru donna dugu yiriwa tòn na : tiga si bòrè 80 (dòròmè 120000), nògò bòrè 9 (dòròmè 13185), nyò (dòròmè 47586), warijè (dòròmè 42400). A wari bèe sarala ka ban.

An ye misi sògò wèrè fila jò, ka nògò mara wèrè fila jò.

An ye fura kèsu kelen san,

depo kelen jòli bè sen kan.

Baara bolofara jèkulu dòw bè dugu kònò : o kanma, misi furakèla mògò 2 kalanna, foro sumu jèkulu mògò 2 kalanna, sannifeere jèkulu mògò 3 kalanna, kènèya matarafali mògò 3 bèna taa kalan kè Sagabari.

Tiga tòni 39 sòròla, tòni 31 bè feere o la. Nyò tòni 18 sòròla, o sannifeere bè sén kan.

Kòlòn kelen wari sarala ka ban (dòròmè 27000). Tòndenw y'a ganiya siri, mògò kelen o kelen bèe ka nyò bòrè kelen bò walasa ka kòlòn filanan wari sòrò. A nyò bòrè kafoli daminèna ka ban.

Musow ka tòn fana sigira sen kan.

**Falenge Kangama
yiriwa tòn sèbènnikèla**

jantoyerela kòrò ko ka nyi

denmisènw ka boloci bè sen na Mali kònò

boloci kòrò

Boloci bè farikolo labèn bana kèlèli ma. Misali danma dòw de wolola boloci la : kabini lawale la, a kòlòsira ko mógo minnu, ni sa y'u cìn, ni a ma fèn tinyè u ye, o mógo kelenw bè se ka sa cinda wèrè kun ka tèmè mógo tòw kan, ni sa ma deli ka minnu cìn fòlò.

O misali b'an dèmè ka boloci faamuya : banakisè fanga dògoyalen de bè kè boloci ji la, k'o kè mógo kénèman farikolo la. Ni o kèra, bana bè mógo minè, nka o bana tè juguya, k'a dà banakisè fanga dògoyali kan. Farikolo yèrè b'i sigi ni o bana kèlèli ye, ka o bana kèle-fèn caman dilan, minnu bè kè i n'a fò kèle minèn wye bana in kanma. Ni o bana kèra bòfèn ye, a ka c'a la, a tèna mógo bolocilènw minè, awa hali n'a ye u minè, bana in tè taa nyè.

denmisènw ka boloci

A kòlòsira ko bana wòorò bè an fè, minnu ka teli ka denmisèn minè, ani ka denmisèn faga yèrè : sumaya kògolen, jañoyi, sensabana, keteketenin, nyòninsan, ani kanjabana.

O kosòn, ganiya sirila k'a fò ko boloci bè kè Mali kònò san duuru kònò, min bè kè sababu ye ka denmisèn tànga bana fòlen ninnu ma. O la, o boloci nyèsinnen bè mógo minnu ma, o ye denmisènw ye minnu si b'a ta san kelen na fo san wòorò, ani muso kònòmaw. Bawo muso kònòma mana boloci, a den fana bè kisi bana jugu ninnu ma.

boloci kè cogo

Dògòtòròw y'a kòlòsi ko bana dòw bè yen, n'i b'a fè denmisènw ka kisi o banaw ma, fo i k'a boloci sinyè saba ; nka kalo kelen ka kan ka bila o boloci saba ni nyògòn cè.

O siratigè kan, baara kologirin bè kè dugu dògòtòròw fè, k'a nyèsin kunnafoi dili ma denbatigw ma, ani ka mógo labèn boloci kanma, ani k'u hakili jigin boloci donw na.

Baara fòlò min bè kè, o ye ka denmisèn (minnu si b'a ta san 1 fo san 6) ani muso kònòma bée sèbèn, walasa nyinè kana kè a si kò boloci tuma na.

Jèkuluw sigilen bè Mali mara n'a kafo bée la ka nyèsin boloci ma. O jèkulu dòw bè boloci kè aròndisimanw ka dògòtòròsowla, dòw bè bò sèrikiliw la ka yaala ka boloci kè duguw ni nyògòn cè.

Nin y'a kalo saba ye, kalan bè kè Mali yòrò caman na, ka dògòtòròw dege boloci kè cogo la, ani boloci minèn ladon cogo la, ani boloci ji yèrè mara cogo la.

boloci sèbèn

Mògo o mógo bolo mana ci, sèbèn bè di o tigi ma.

O sèbèn ka kan ka mara konyuman, bawo o de b'a jira ni boloci kèra k'a dafa, wali-ma n'a ma dafa. Boloci filanan ni sabanan ka kan ka kè ka bèn waati min ma, o fana bè dòn boloci sèbèn in na.

boloci musakaw

Jateminè kèra ko, an bè don min na i ko bi, Mali mógo bée lajèlen bè tèmè mógo miliyòn 8 kò, O b'a jira ko hali denmisèn danma bée bèn mógo caman ma.

O b'a jira fana ko boloci fura ka kan ka caya. Boloci furaw dun sòngò ka gèlèn, bawo u bè bò jamana wèrèw la.

Funteni fana tè kun o furaw la : u ka kan ka mara fèn su-manan kònò Bamakò, fo ka taa se Mali dugu bée ma. O bè na ni fèn danma dòw sigili n'u ladonni ye, minnu sòngò ka gèlèn, i n'a fò "firizidèriw" n'a nyògònnaaw.

O la, jateminè kèra k'a fò ko san duuru in kònò, boloci musaka bée bèn dòròmè miliyòn 600 nyògòn ma.

O musakaw kanma, a fòra ko boloci sèbèn bée san dòròmè 20. O sèbèn in bée san sinyè kelen fo ka taa boloci ban. O ye dugu mógo ka bolomafara ye. Nka, an bée b'a dòn ko dòròmè 20 in jòyòrò ka dògò boloci baara musakaba ninnu ma.

A musaka wari fanba bée bò Mali kò kan, ka na Mali dèmè : jamana yèrèmahòrònyalenw ka tònba dòw (sòrò yiriwali tòn, denmisènw dèmèni tòn, kénèya sabatili tòn, an'a nyògònnaaw) ani Itali jamana, o bée bée wari bò o la.

A nyinin bée dugu yiriwa tòn w fè, u k'u jija ka fèerèw tigè, yaasa o dèmèniba in nò ka ye, an ka tanga bana ninnu ma, olu minnu bée baasi lase an ka gadew ma.

tulon tè sebe sa

Mun ye bolo kè da ka jòn ye ?

Gale gale, da ni bolo tun ye terimaw ye. Nka u tun tè so kelen kònò, u bée b'u ka so.

Don dò sògòma, da taara a fò bolo ye ko a k'a ka wulu singa a ma, ko a bë taa fèlè yòrò kungo kònò.

Bolo ko : "Ayiwa. N b'a singa i ma ni kumakan kelen ye : ni i ma wulu ka weleni kan mèn, i kan'a wele, a bë na a yèrè ye."

Da ni wulu taara donsoya yòrò. A segintòla, a ye wulu nyini, a m'a ye. A y'a kònò. A m'a ka weleni kan fana mèn fo su ka ko.

O kelen, a seginna ka wulu to kungo kònò, ka taa a fò bolo ye ko a ma wulu ye. Bolo dimina, a ko : "sani ka dugu jè, taa n ka wulu nyini."

Shè kannyè fòlò fajiri la, da wulila ka taa bolo ka wulu nyini. A taatòla, a ye diden minèlen ye jan na. A ko : "Diden, i ni sògòma."

Diden ko : "I bë taa mini ?"

Da ko : "N bë taa bolo ka wulu nyini."

Diden ko : "Nyè ne ma, i ka n bò jan na, n bë taa i dèmè k'i ka wulu nyini."

U taara nyògòn fè. U sera hadamaden juguw ka dugu la, ka taa dugutigi fè yen. Da y'a fò ko a ka wulu tununna, a b'a nyini.

Dugutigi ko : "Wulu ka ca dugu la yan." A ko : "N bë wulu bée wele, i b'i ka wulu nyini u cè la. Nka, n'a ma ye, an b'i faga."

Wuluw cè la, da ye bolo ka

wulu nyini, fo ka sègèn. Nka diden y'i pan ka taa i sigi bolo ka wulu kan. Da y'a fò dugutigi ye ko nin y'a ka wulu ye.

Dugutigi ko : "O don, jaati. Taa n'i ka wulu ye."

A seginna ka na bolo ka wulu d'a ma.

* *

* *

O kò fè, bolo taara falo singa da fè, ko a bë taa a ka foro sènè. Da y'a jaabi : "I bë se ka taa n'a ye. Nka n bë kuma kelen fi ye : kana nyinè, ka n ka falo da dugu ma."

Bolo taara a ka foro la. Laansara selen, a wulila ka taa sunògò jiri kòrò. A sègèn kojugu, a nyinènà, ka falo da dugu ma. A kununnen, a ma falo ye. A taara su fè da ka so, ko a ka falo tununna. Da fana dimina ko a ka taa a ka falo nyini.

Fajiri selen, bolo wulila ka taa da ka falo nyini. A nana diden sòrò jan na tuguni. Bolo ko : "Diden i ni sògòma. I si cogo nyèna wa ?"

Diden ko : "N si cogo ma nyè. Barisa jan ye n minè. I bë nyè n ma, n bë taa i dèmè k'i ka falo nyini."

Nka bolo nana diden faga, ka tèmè n'a ka sira ye.

Bolo taara fo hadamaden juguw ka dugu la, ka taa a fò dugutigi ye ko a ka falo tununna, ko a nana a nyini pi a

b'u fè yan, u k'a di a ma.

Dugutigi ko : "Falo ka ca dugu kònò. Nka n b'u bée wele. I b'a lajè n'a b'u la.. N'i m'a ye fana, i bë faga."

Dugutigi ye falo bée wele. A y'a ka falo nyini falow cè la, a m'a ye.

Hadamaden juguw dimina a kòrò. Nka u m'a faga, u y'a gèn k'a bò u ka dugu la.

Bolo seginna ka taa u ka dugu la, k'a fò da ye ko a ma falo ye. Da dimina ko a bë bolo faga. Bolo y'a deli ko a kan'a faga, ko fo k'a sa, a bë tc da ka jònja la.

K'a ta o don na, fo k'a bila bi la, an bë tile min na, bolo kèra da ka jòn ye. O de b'a to, tuma o tuma, su ani tile, bolo bë da ka jònja la.

**Mamadu Jakite
Kankan, Kokiri**

